

STUDIU PRIVIND EVOLUȚIA CREDITELOR PENTRU INVESTIȚII PENTRU PERIOADA 2000-2003

PREP. UNIV. IULIAN CONDRATOV
Universitatea "ȘTEFAN CEL MARE" Suceava,
E-mail: great_ec@yahoo.com
CONF. UNIV. DR. VALENTIN HAPENCIUC
Universitatea "ȘTEFAN CEL MARE" Suceava
E-mail: hapivali@fim.usv.ro

Nowadays, in Romania and on the international scale, economic development and sustainable economic development, in particular, implies a continuous increase of the investment rate (effort). Development means to heighten in one way or another the (technical) capital goods; to create social, cultural or administrative edifices which would allow the enhancement of life quality and/or social efficiency of the activities deployed.

1. Investiția - factor al dezvoltării economice și sociale

La ora actuala în România și pe plan internațional dezvoltarea economică și în special dezvoltarea economică durabilă presupune o sporire continuă a efortului investițional. Dezvoltarea presupune sporirea într-o formă sau alta a capitalului productiv (tehnic) realizarea unor infrastructuri moderne și eficiente care să susțină economia și activitățile sociale realizarea unor edificii sociale culturale sau administrative care să permită creșterea calității vieții și/sau o creștere a eficienței sociale a activității desfășurate.

Dezvoltarea este strâns legată de procesul investițional, de volumul investițiilor dar și de eficiența lor economică de aportul pe care investițiile îi au în introducerea unor tehnologii moderne și eficiente. Investițiile reprezintă deci nu numai mijlocul de creștere efectivă a producției și a calității acesteia ci oferă și posibilitatea creșterii eficienței acesteia prin introducerea procesului tehnic științific și tehnologic în producție și potențează aportul acesteia la susținerea unor alte activități social – culturale.

În România în actuala etapă evolutivă e nevoie de realizarea unei puternice dezvoltări intensive prin re tehnologizarea sistemului productiv restructurarea economiei dezvoltarea serviciilor a infrastructurii (șosele, căi ferate, viaducte etc.; a bazei materiale a învățământului, științei și culturii etc., toate acestea presupunând un volum mare de investiții. Comparând însă volumul investițional necesar ca posibilitățile existente la momentul actual se poate constata cu nevoia de investiții este mult mai mare decât posibilitățile ceea ce demonstrează că fondurile investiționale pe care le avem sau le putem atrage din exterior trebuie cât mai rațional alocate și gospodărite astfel încât în condițiile restricțiilor existente să obținem o eficiență economică maximă. Investițiile constituie un factor care conduce la creștere economică și, în același timp, o rezultantă a creșterii economice. Importantă însă este caracteristica investițiilor de a avea un impact multiplu.

Foarte multe lucruri se realizează sau nu se realizează datorită măsurii în care se fac investițiile, modului în care se efectuează și a resurselor utilizate. Iată, în continuare, câteva elemente de impact ale investițiilor într-o economie de piață.

În primul rând, ceea ce este esențial, și anume că investițiile reînnoiesc și dezvoltă patrimoniul unei unități de consum, al unei societăți comerciale, al unei ramuri a economiei naționale, al unui domeniu etc. De fapt, avem tot mai mult capital și avuție națională în măsura în care realizăm investițiile. De asemenea, investițiile sunt importante pentru că au rol esențial în promovarea noului, a tehnologiilor noi, în crearea de noi capacități de producție, în generarea inovației și a tot ceea ce duce la progresul material și, de ce nu, spiritual al societății.

Investițiile acționează ca un important factor de creare de locuri de muncă și, evident, de atenuare a șomajului, problemă cu care ne confruntăm foarte mult în cazul României, mai ales, într-o țară în tranziție, investițiile reprezintă un factor de dezvoltare a sectorului privat, în general, și a sectorului întreprinderilor mici și mijlocii în special.

În fine, dar nu în ultimul rând, nu se poate să nu reținem că investițiile influențează esențial relațiile economice ale unei țări. Se poate spune că, în contextul general contemporan, investițiile reprezintă o șansă pentru a recepta mai ușor diferitele elemente de impact ale globalizării care indubitabil ne prinde și pe noi românii. Dacă nu suntem pregătiți și nu acționăm prin investiții, vom face foarte greu față acestui proces.

Întegrarea noastră europeană presupune și realizarea unei dezvoltări economice durabile. Dezvoltarea economică durabilă are în vedere o dezvoltare viabilă sustenabilă astfel încât să asigure satisfacerea nevoilor generațiilor prezente fără a compromite posibilitatea generațiilor viitoare de a-și satisface propriile nevoi. Aceasta se realizează prin corelarea interacțiunii și a echilibrului sistemelor economic, uman, ambiental și tehnologic. Toate aceste aspecte presupun investiții suplimentare care să ducă la creșterea eficienței economice globale eficiență ce are în vedere compatibilitatea celor patru sisteme.

2. Creditul pentru investiții – evoluție, factori determinanți

Pe baza datelor disponibile la nivelul sistemului bancar din România, în perioada decembrie 2002- iunie 2003, se constată o evoluție ascendentă a creditelor pentru investiții, a căror valoare la mijlocul anului 2003 era de 50 582 miliarde lei (1,53 miliarde USD).

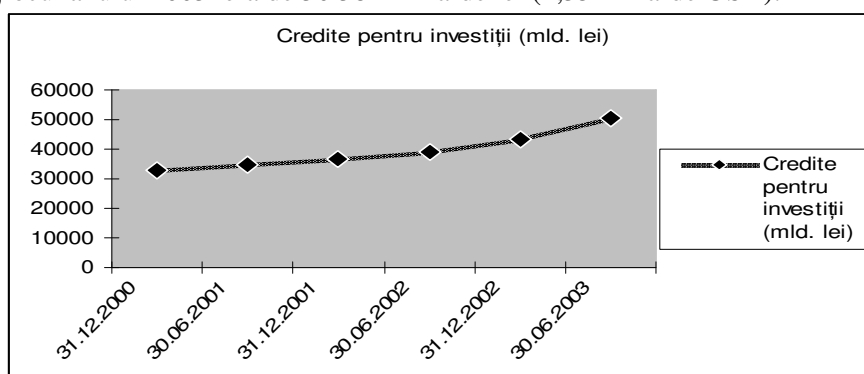

Figura 1. Evoluția volumului creditului de investiții

Cu toate acestea, ponderea creditelor pentru investiții în totalul creditelor neguvernamentale acordate pe sistem bancar a scăzut în mod constant de la un an la altul, de la 27,09% în decembrie 2000 la 22,53% în iunie 2003. Această situație ar putea fi determinată de faptul că tot mai multe bănci au înființat societăți de leasing, ceea ce reprezintă o sursă alternativă de finanțare a investițiilor pentru agenții economici, precum și de faptul că în economie se acordă din ce în ce mai multe credite furnizor.

Analizând structura creditelor pentru investiții pe scadențe, se constată că peste 60% din acestea sunt acordate pe termen mediu, băncile evitând asumarea riscurilor asociate finanțării proiectelor de investiții pe termen lung, în special datorită dificultății de previzionare a evoluției afacerii pentru care se solicită creditarea, în condițiile instabilității macroeconomice.

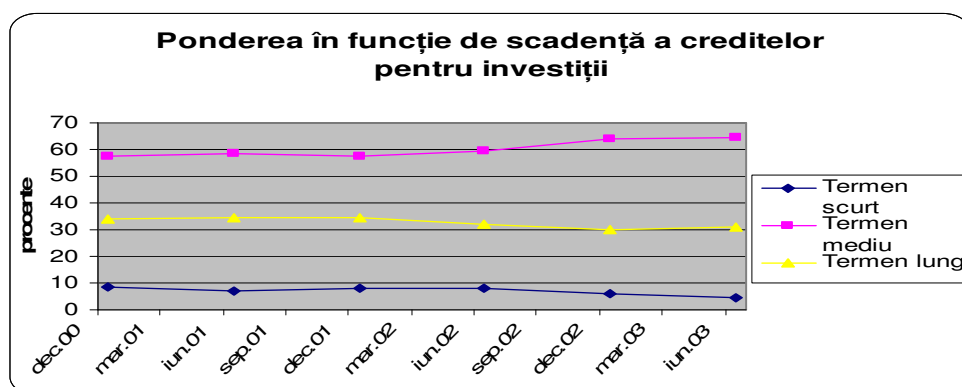

Figura 2. Ponderea creditelor de investiții în funcție de scadență

Totodată, se remarcă orientarea preponderentă a activității de creditare spre finanțarea proiectelor de investiții ale agenților economici cu capital privat și spre acordarea în valută a acestui tip de credit.

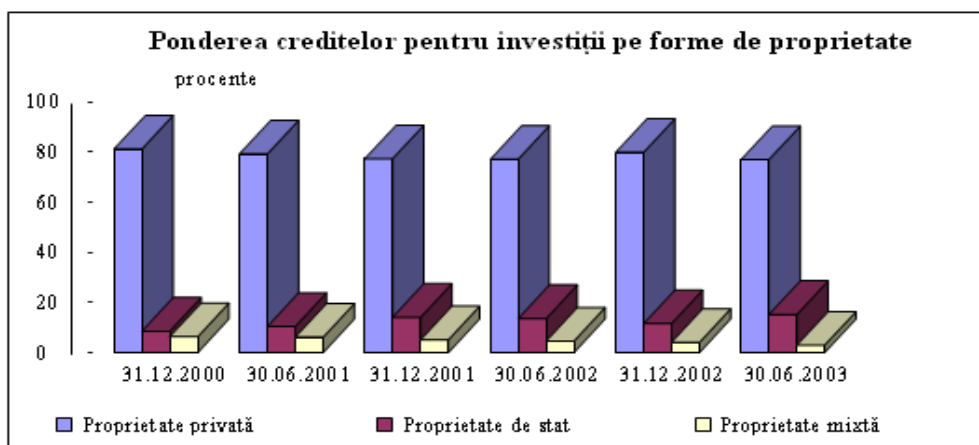

Figura 3

Pe ansamblu, nu se poate vorbi despre factori specifici care frânează dezvoltarea pieței creditului de investiții, dimensiunea actuală a acesteia fiind influențată, în principal, de:

1. comportamentul participanților la piață;
2. condițiile macroeconomice.

1. a) Pe de-o parte, băncile manifestă aversiune față de riscurile aferente creditării pe termen mediu și lung, preferând acordarea de credite pe termen scurt, care, pe lângă riscurile scăzute asociate oferă și avantajul menținerii unui nivel mai ridicat de lichiditate.

În plus, planurile de investiții și studiile de fezabilitate prezentate băncilor de către solicitanții de credite nu sunt întocmite corespunzător și nu iau în calcul toate costurile investiționale, ceea ce are repercusiuni asupra dimensionării resurselor financiare necesare implementării proiectelor de investiții respective.

b) Pe de altă parte, investitorii manifestă reticență față de creditele bancare, deoarece:

- dobânzile active mari sunt reflectate în costurile echipamentelor achiziționate, diminuând rentabilitatea totală a afacerii;
- nivelul culturii bancare din România este scăzut, iar majoritatea oamenilor de afaceri nu se adresează încă băncilor ca unor potențiali parteneri și consultanți.

2. Condițiile macroeconomice nefavorabile au avut un puternic impact asupra volumului surselor de finanțare a creditelor pentru investiții acordate în monedă națională, băncile întâmpinând dificultăți în atragerea de depozite în lei pe termen mediu și lung.

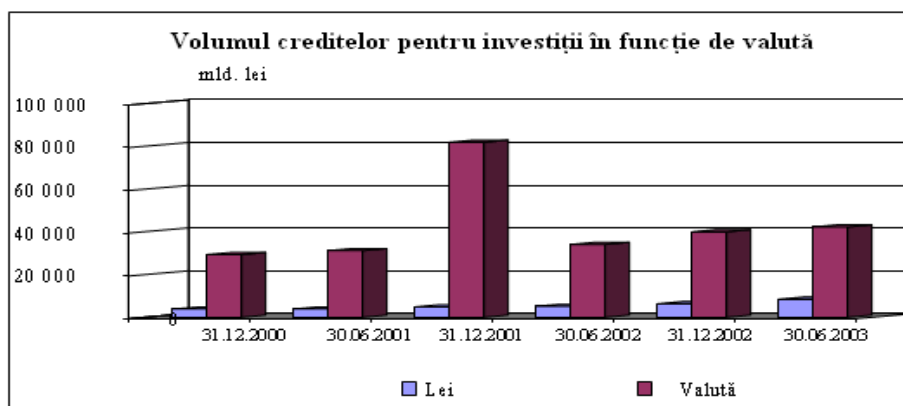

Figura 4

Accesul la creditele pentru investiții în lei este limitat și datorită nivelului restrictiv al dobânzilor active practicate de bănci.

În aceste condiții, pentru stimularea creditelor pentru investiții sunt necesare atât adoptarea unor măsuri de eliminare a factorilor care inhibă dezvoltarea afacerilor în România (diminuarea fiscalității exagerate; creșterea stabilității cadrului legal și instituțional și evitarea inconsecvenței legislative privind regimul investițiilor străine; simplificarea procedurilor administrative impuse la înființarea unei noi afaceri), cât și îmbunătățirea condițiilor de pe piața creditului de investiții, băncile având o contribuție importantă în acest sens (prestarea unor servicii de consultanță pentru potențialii clienți privind modalitatea optimă de finanțare și acordarea de asistență la întocmirea planurilor de afaceri, promovarea acestui produs bancar în rândul investitorilor etc.).

Cu toate acestea, se apreciază că stabilitatea macroeconomică și alinierea la legislația comunitară vor avea un puternic impact pozitiv asupra schimburilor cu exteriorul, în general, și asupra investițiilor, în special.

Bibliografie:

1. Biber E. "Procesul investițional în economia de piață" Ed. Infomin, Deva, 1998, pag.30
2. Pantea I., „Analiza strategică – suport al deciziilor investiționale”, Ed. Mirton, Timișoara, 2003
3. Săcui V., „Decizii de selecție și finanțare a investițiilor întreprinderii” Ed. Eurobit, Timișoara, 2002
4. Szenteși S. ,, Managementul proiectelor de investiții”, Ed. Universității „Aurel Vlaicu”, Arad, 1997
5. Vainer A., “Investițiile – evoluții și perspective”, Revista „Marketing-Management”, nr.1/2001, pag.42
6. www.bnro.ro